

Vergaderjaar 2024–2025

32 849

Mijnbouw

Nr. 273

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 mei 2025

Op 1 april 2025 heeft de Tweede Kamer het kabinet gevraagd om voor het commissiedebat Mijnbouw van 3 april 2025 te reageren op de brief van stichting Calamiteitenfonds Mijn(water)schade Limburg (hierna: de stichting) over de nieuwe schaderegeling die wordt opgezet voor alle vormen van mijnbouwschade in Limburg.¹ Op 3 april 2025 heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd² dat voor het appreciëren van de brief meer tijd nodig was. Hieronder volgt de appreciatie van de brief. Daarbij staat het kabinet ook stil bij de rol die de stichting heeft gespeeld in de tijdelijke schadeafhandeling voor schrijnende gevallen en de betrokkenheid van de stichting bij het opzetten van de nieuwe schaderegeling.

In 2016 hebben het Rijk, de provincie Limburg en de betrokken gemeenten, vanuit hun verantwoordelijkheid voor een veilige leefomgeving, een pakket aan maatregelen afgesproken om de risico's en gevolgen van na-ijleffecten van steenkolenwinning te verminderen.³ Als onderdeel van dit pakket hebben de provincie Limburg en de betrokken gemeenten de stichting Calamiteitenfonds Mijn(water)schade Limburg opgezet, die tijdelijk met subsidie van het Rijk schades aan woningen kan herstellen als de bewoner van mening is dat de woning beschadigd is als gevolg van voormalige mijnbouwactiviteiten én er sprake is van een situatie waarbij als gevolg van bouwtechnische gebreken aan de woning de veiligheid van bewoning of de bewoonbaarheid en leefbaarheid van wonen in het geding is.

Met de stichting is afgesproken dat zij gebruik kan maken van de reeds verleende subsidies om gevallen die behoren tot het werkkerrein van de stichting, en voor inwerkingtreding van de nieuwe regeling zijn gemeld, in behandeling te nemen en af te handelen. Het kabinet wil opnieuw haar

¹ 2025Z05886/2025D14309

² Kamerstukken II 2024–25, 32 849, nr. 271

³ Kamerstukken II 2016/17, 32 849, nr. 97

dank uitspreken voor het schadeherstel dat de stichting in de afgelopen jaren heeft gerealiseerd. Door de inzet van de stichting zijn bewoners die al lange tijd te maken hadden met ernstige schades geholpen. Hiermee zijn voor mensen schrijnende situaties opgelost.

De stichting is in de periode 2022 tot en met 2023 intensief betrokken geweest bij het opstellen van de uitgangspunten van de nieuwe regeling voor schadeafhandeling en was daarna betrokken bij het verder uitwerken van de uitgangspunten tot de zogenoemde inrichtingsprincipes. De inrichtingsprincipes zijn eind oktober 2023 door de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat en de gedeputeerde van de provincie Limburg, mede namens de wethouders van de mijn gemeenten, in Heerlen gepresenteerd.⁴

Na de presentatie zijn de provincie Limburg, de gemeenten (vertegenwoordigd door de wethouder van Heerlen) en het ministerie verder gegaan met het uitwerken en organiseren van de schadeafhandeling conform de inrichtingsprincipes. In juni 2024 zijn twee kwartiermakers gestart en deze hebben eind december 2024 hun resultaten gepresenteerd. In april 2025 hebben de twee kwartiermakers hun werk overgedragen aan een nieuwe kwartiermaker.

De stichting heeft na het presenteren van de inrichtingsprincipes geen directe actieve rol gehad bij de uitwerking daarvan. Dit omdat voor de stichting geen taak is voorzien in de nieuwe schaderegeling, en de aard en omvang van de werkzaamheden van de Limburg Kamer van de Commissie Mijnbouwschade en het Instituut Mijnbouwschade Limburg (IML) anders zijn dan de werkzaamheden die eerder door de stichting zijn verricht. Wel heeft de stichting via de provincie een reactie gegeven op de concepten van de regeling en het schadeprotocol. Zoals reeds aangegeven in de brief van 24 juni 2024 van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat aan de stichting, is deze reactie verwerkt. De brief van de Staatssecretaris is als bijlage toegevoegd.

In de brief die de stichting naar de Tweede Kamer heeft gestuurd geeft de stichting haar visie op het tot stand komen van de nieuwe regeling voor afhandeling van alle vormen van mijnbouwschade in Limburg. De stichting is kritisch en stelt dat er geen voortgang is geboekt sinds de vaststelling van de inrichtingsprincipes in oktober 2023. De stichting meent dat er gekozen is voor een centralistische aanpak en dat de regio specifieke zaken uit de inrichtingsprincipes, zoals de Limburg Kamer van de Commissie Mijnbouwschade en IML als uitvoeringsorganisatie, niet zijn overgenomen. Ook stelt de stichting vragen over de rechtsvorm van de organisatie en zet zij vraagtekens bij de noodzaak voor de Commissie Mijnbouwschade om te starten met een pilot van tien schadegevallen, terwijl er bij de stichting al jarenlange opgebouwde kennis en ervaring aanwezig is.

Het kabinet hecht eraan te benadrukken dat de inrichtingsprincipes, inclusief de afspraken over een regio specifieke aanpak, nog steeds de basis vormen voor de in voorbereiding zijnde schaderegeling. Ook de adviezen van de kwartiermakers worden zo veel mogelijk gevolgd⁵. Zo is de insteek nog steeds dat een Limburg Kamer bij de Commissie Mijnbouwschade gaat adviseren over de schade en de geraamde kosten voor het herstel. De voorzitter van de Limburg Kamer is in oktober 2024 benoemd en is inmiddels aan de slag. Bij het adviseren over de oorzaak van de schade gaat de Limburg Kamer uit van voldoende aanneme-

⁴ Kamerstukken II 2023/24, 32 849, nr. 238.

⁵ Kamerstukken II 2024/25, 32 849, nr. 265.

lijkheid. Bij kleine schade zal er een financiële vergoeding plaatsvinden. Bij overige schades wordt de schade in natura hersteld, conform de nadrukkelijke wens van de regio. Er komt een uitvoeringsorganisatie (IML) die, met inachtneming van de adviezen van de Limburg Kamer van de Commissie Mijnbouwschade, namens de Minister voor Klimaat en Groene Groei⁶ besluit op aanvragen om tegemoetkoming op grond van de regeling. IML werkt met de regio samen op het gebied van duurzaam herstel, onderzoek naar mijnbouwschade en het bieden van een luisterend oor en adviesloket voor particuliere woningeigenaren, met inbegrip van particuliere huiseigenaren die wonen in appartementencomplexen met een Vereniging Van Eigenaren. Deze samenwerking gaat plaatsvinden onder de vlag van I3ML (Instituut voor Mens, Milieu en Mijnbouw Limburg).

Het kabinet betreurt het dat het niet gelukt is om de schadeafhandeling in Limburg eerder te starten. In de beantwoording⁷ van de Kamervragen van het lid Vermeer (BBB) en in de beantwoording⁸ van de Kamervragen van het lid Beckerman (SP) is het kabinet hier nader op ingegaan. Daarbij heeft het kabinet toegelicht dat zij om de start van de schadeafhandeling te bespoedigen eerst een tijdelijke organisatie in zal richten, die daarna kan overvloeien in een definitieve organisatie. Een projectteam van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei en RVO werkt op dit moment onder leiding van de kwartiermaker aan het ontwerp van de tijdelijke organisatie. Het kabinet zal in de zomer de Tweede Kamer nader informeren over de opzet van de tijdelijke organisatiestructuur en wie welke besluiten neemt. De Limburg Kamer van de Commissie Mijnbouwschade is in samenwerking met de tijdelijke organisatie de komende maanden bezig met een pilot om ervaring op te doen met het beoordelen van schades op basis van voldoende aannemelijkheid. De Limburg Kamer zal in deze pilot tien schadegevallen beoordelen die zijn aangedragen door de twee eerdere kwartiermakers, in goede afstemming met de regio. Deze pilot is nodig, omdat de werkzaamheden van de Limburg Kamer en IML, zoals eerder aangegeven in deze brief, anders zijn dan de werkzaamheden die eerder door de stichting zijn verricht. De pilot zal in het derde kwartaal van 2025 worden afgerond, zodat de uitkomsten kunnen worden gebruikt ten behoeve van de verdere voorbereiding van de schaderegeling. Vanaf het moment dat het loket geopend is, kunnen particuliere woningeigenaren met kleine en grote schade zich in tranches melden. In overleg met de regio is besloten om dit per postcode te doen. Alle ingediende schades zullen vervolgens worden beoordeeld en afgehandeld. De verwachting van het kabinet is dat de meeste schades in Limburg kleinere schades zullen zijn. Deze schades zullen worden vergoed. De zwaardere schadegevallen zullen via «herstel in natura» worden afgehandeld.

Het kabinet werkt op dit moment, in lijn met het advies van de kwartiermakers, de exacte manier uit van de wijze waarop de uitvoering definitief belegd kan worden bij een uitvoeringsorganisatie. Dit moet gebeuren in lijn met het kabinetsbeleid inzake verzelfstandiging⁹ en in of op grond van een wet¹⁰. Dit beleid vereist terughoudendheid bij het opzetten van (nieuwe) zelfstandige bestuursorganen. Ik ben hierover in gesprek met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In het najaar van 2025 hoopt het kabinet hier meer duidelijkheid over te kunnen geven.

⁶ Dit geldt zolang er sprake is van een tijdelijke organisatie. Indien IML een zbo wordt, beslist IML zelfstandig.

⁷ Kamerstukken II 2024/25, 2025Z02135

⁸ Kamerstukken II 2024/25, 2025Z02390

⁹ Besliskader privatisering en verzelfstandiging van de Parlementaire Onderzoekscommissie van de Eerste Kamer (Kamerstukken I 2012/13, C, B) en brief van de Minister van Wonen en Rijksdienst van 21 januari 2015, (Kamerstukken I 2014/15, C, Y).

¹⁰ Artikel 1, onderdeel a, van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen.

De afgelopen periode zijn er stappen gezet om de schadeafhandeling eind 2025 te laten starten. Zoals hierboven vermeld, is de voorzitter van de Limburg Kamer benoemd. Ook worden er op dit moment twee technische specialisten geworven om de Limburg Kamer verder vorm te geven. Daarnaast is er opdracht gegeven voor het bouwen van het ICT-systeem voor de schadeafhandeling. Dit systeem wordt gebaseerd op het systeem dat ook door het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) wordt gebruikt. Hierdoor kan de tijdelijke organisatie straks gemakkelijker leren van ervaringen van het IMG. Ook is er gewerkt aan de regeling en het instellingsbesluit voor de Commissie Mijnbouwschade. De komende maanden zal het kabinet samen met de regio via de Stuurgroep I3ML de verdere stappen zetten die nodig zijn om einde van dit jaar met de nieuwe schadeafhandeling te starten. Daarbij blijven de inrichtingsprincipes van eind oktober 2023, waaronder de afspraken om de schadeafhandeling op Limburgse leest te schoeien, leidend.

Het kabinet wil hierbij nogmaals zijn dank uitspreken voor het werk dat de stichting heeft gedaan. De door de stichting gedeelde kennis en ervaring vormen een belangrijke pijler onder de huidige aanpak van de afhandeling van mijnbouwschade in Limburg.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.Th.M. Hermans